

РЕЦЕНЗИЯ

от **проф., д. ик. н. Лучиян Ангелов Милков** - преподавател в УНСС- гр. София, Факултет „Управление и администрация“, Катедра „Публична администрация“, за заемане на академичната длъжност **„Доцент“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ)**, по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 2. Педагогика (Иновации в образованието)

В конкурса за „Доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 92 от 18. 11. 2022 г. и в интернет-страница на ПУ „Паисий Хилендарски“, за потребностите на Катедра „Ботаника и биологическо образование“, към Факултет „Ботаника и биологическо образование“, като кандидат участва гл. ас., д-р Златка Петкова Ваклева от ПУ „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № Р33-РД- 21-327 от 15. 02. 2023 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“, съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност **„Доцент“ в ПУ**, по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 2. Педагогика (Иновации в образованието), обявен за потребностите на Катедра „Ботаника и биологическо образование“, към Факултет „Биологически“.

За участие в обявения конкурс е подала документи **единствено**: Гл. ас., д-р Златка Петкова Ваклева от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от д-р Ваклева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Включва 12 документа: дипломи, заявления, пълен списък с публикации, анотация на научните трудове, сведение за минималните научни изисквания.

Кандидатът, д-р Ваклева е приложила общо 81 научни труда, от които 2 монографии, 10 учебници и учебни пособия и списък на 69 научно-изследователски разработки- научни статии и материали от национални и международни конференции. За рецензиране са всички научни трудове, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка.

Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва: две монографии, издадени през 2011 и 2022 г.; 5 университетски учебни пособия, издадени в периода 2008-2017 г.; 1 учебник от 2019 г., използвано в училищната мрежа; 4 учебни пособия които се използват в училищната мрежа и 69 научни статии.

Монографията: „Екологично образование- визия за бъдещето“, представя актуални теоретични схващания и технологии за реализация на екологичното образование. Обсъдени са акцентите на екологичното образование: история, съдържание на основните понятия, представа за съвременните тенденции в международен план. Изяснени са педагогическите аспекти при реализиране на екологичното образование. Проучена и обобщена е информация за съвременните образователни технологии като проектно и ситуационно-базирано обучение.

Д-р Ваклева формулира следните **научни приноси**:

- Направен е подробен анализ на игровите методи, моделирането, груповата и екипна организация на образователния процес.

- Анализирани са структурата на урока, с използване на интерактивни методи и техники на обучение.

- Описано е предимството на образователното портфолио, приложението на краезнанието и ролята на сътрудничеството между музея и училището в процеса на екологично образование.

- Посочени са изискванията за подготовката и структурирането на разгледаните иновационни технологии, предимствата и недостатъците им.

- Отделено е специално внимание на система от модели на педагогически изследвания, реализирани в практиката и илюстрирани с примери.

- Разработени са варианти на педагогически технологии, с използване на иновационни методи и техники за екологично образование.

В монографията: „Иновации в образованието“, са разгледани аспекти на иновациите в образованието, които са подкрепени с експериментални изследвания. Те са в различни области: при подготовката на студентите- бъдещи учители, обучавани в Биологическия факултет и Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, при повишаване квалификацията на педагогическите кадри във формален и неформален образователен процес, при биологичната подготовката на учениците.

Изведени са следните **приноси:**

- Изследването проследява дискусията по проблема в международната научна общност.

- Разработен е комплекс от теоретико-експериментални педагогически модели, с доказателства за тяхната ефективност.

- Монографията популяризира идейни концепции и образователни практики.

2. Кратки биографични данни (на кандидата)

Гл. ас., д-р Ваклева има богат професионален опит като преподавател и научен работник. От 1993 г. е преподавател в ПУ „Паисий Хилендарски“, като последователно получава академичните длъжности: асистент, старши асистент и главен асистент. Защитава и докторска дисертация.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Според мен, представените научни трудове имат висока стойност, тъй като са насочени към актуални проблеми на съвременната образователна система и нейното развитие, съобразно изискванията на теорията и практиката. Д-р Ваклева притежава сериозни научни компетенции, висока ерудиция и познаване на съвременните проблеми, както на педагогическата наука, така и на съвременната методика на обучението в средното училище у нас.

Обръщам специално внимание на труда: „Екологична етика“. Той е втори у нас и е разработен за целите на обучението в Университета, по дисциплините „Екологична етика“ и „Биоетика“, за еколози и учители по биология. Представя основни акценти по дисциплината. Съдържа актуални теоретични схващания за проблемите на екологичната етика, практическа тематика и казусни ситуации.

Приноси: Разработени са теоретичните основи на нова дисциплина в Университета. Тя осигурява обогатяване на професионалната компетентност на специалиста- учител,

биолог и еколог. Екологичната етика е иновация в областта на екологичното образование, обогатява го в екоетичен контекст.

„Човек и природа“ - учебно помагало за студенти.

Книгата включва система от фундаментални знания за живата природа, които са основа при подготовката на учители за преподаване на учебните предмети Роден край, Околен свят и Човекът и природата. Структурата на труда проследява тематичната последователност на информационните компоненти, включени в учебната програма и лекционния курс по дисциплината. Подпомага цялостната работа на студента по време на семестриалните занятия, както и при подготовката за семестриалните изпити.

Приноси: Учебното помагало представя дидактически обработеното научно знание, с актуални акценти на биологичните науки. Педагогическият дизайн на лекционните ресурси е подходящ за организиране на интерактивни лекции и активна самостоятелна работа на студентите по зададена тема, в контекста на дисциплината.

Статията: „Traditions and Innovations in Environmental Education“, разглежда остро наболели проблеми на съвременния живот, както на отделната личност, така и в планетарен мащаб. В глобален (световен) контекст, екологичното образование се разглежда като ключова, централна част от широко обществено движение, с цел оптимизиране използването и опазването на природата и постигане на устойчиво развитие на отделните страни и света като цяло. Екоцентричната парадигма се налага в съдържанието на съвременното екологично образование. Тази парадигма установява цялостен и етично ориентиран подход към разкриването на обективната универсална ценност на природата, подчертавайки нейната уникалност и обективна самоценност. Екологичната етика е доктрина за етичните отношения на хората към природата, основана на възприемането на природата като член на морална общност, морален партньор, равен и еднакво ценен, което също включва ограничаване на правата и потребностите на хората.

Приноси: Операционализация на целите на екологичното образование и ориентацията им към общочовешки ценности.

4. Оценка на личния принос на кандидата

След запознаването ми с публикациите на д-р Ваклева от 2008 г. до днес, установих абсолютна приемственост, по отношение на стил, научен език, изследвани проблеми, което показва самостоятелен стил на работа. Не откривам никакви признаци на плагиатство. Всички ползвани източници са надлежно и коректно цитирани.

5. Критични забележки и препоръки

Нямам критични бележки към кандидата. Позволявам си да пожелаая да се съкрати максимално срокът за придобиване на академичната длъжност „Професор“, тъй като, според мен, д-р Ваклева притежава сериозен научен потенциал и нейното професионално израстване ще е от несъмнена полза, както на Катедрата и Факултета, в който тя работи, така и за Университета. Сигурен съм, че с квалификацията, ерудицията и компетентността, може да се насочи и към разработка на дисертация за придобиване на научната степен „Доктор на науките“.

6. Лични впечатления

Не познавам лично д-р Ваклева, но съм срещал името ѝ като автор в редица научни издания у нас: списанията „Гражданско образование“; „Професионално образование“;

„Научни трудове на ПУ“ и др. Запознанството ми, обаче, с нейните публикации разкри един креативен и творчески настроен колега, търсец реализация на значими цели и задачи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от д-р Ваклева. **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **значителен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „Доктор“ и придобиването на академичната длъжност „Гл. асистент“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа.

Научната и преподавателската квалификация на д-р Ваклева **е несъмнена**.

Постигнатите от гл. ас., д-р Златка Петкова Ваклева резултати в учебната и научно-изследователската дейност, **напълно** съответстват на минималните национални и допълнителните изисквания на Факултет „Педагогически“, приети във връзка с Правилника на ПУ, за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултет „Педагогически“, за избор на гл. ас., д-р Златка Петкова Ваклева на академичната длъжност „Доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 2. Педагогика (Иновации в образованието).

12. 03. 2023 г.

гр. София

Рецензент:.....

(Проф., д. ик. н. Лучиян Милков)